

Motion till riksdagen 2008/09:K6

**av Sinikka Bohlin och Raimo Pärssinen (s)
med anledning av prop. 2008/09:158**

Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den finska minoriteten i Sverige.

Motivering

Propositionen ger en grundlig analys av svensk minoritetspolitik, Europarådets rekommendationer och minoriteternas aktuella situation. Vidare innehåller propositionen lagförslag och tillägg till andra lagar som innehåller flera positiva förbättringar gällande hela landet. Men i viktiga frågor lämnas för mycket av beslutanderätten till kommuner och landsting utan att det finns tillräckliga sanktioner för brister. De förslag propositionen lägger fram ser vi som en bra början, men regeringen måste snabbt ta nästa steg genom att återkomma med förslag och konsekvensberäkningar av de områden vi nedan tar upp.

Förvaltningsområdet

Förvaltningsområdet för finska språket har tidigare omfattat fem kommuner i Norrbotten. Regeringen föreslår att förvaltningsområdet nu utökas med ett antal kommuner i Mälardalen, vilket därefter skulle omfatta sammanlagt 27 kommuner i landet. Andra kommuner än de som anges i lagen föreslås få en möjlighet att efter anmälan ingå i förvaltningsområdet. Beslutet att en kommun ska ingå i ett förvaltningsområde fattas av regeringen, och regeringen

Fel! Okänt namn på

föreslås få meddela föreskrifter om sådan frivillig anslutning till ett förvaltningsområde.

Utvidgningen av förvaltningsområdet innebär att minoritetsskyddet för finnar förbättras och att Sveriges minoritetspolitiska mål och åtaganden förverkligas i högre grad än i dag. I propositionen saknas dock ett resonemang kring om de föreslagna åtgärderna överensstämmer med Sveriges folkrättsliga åtaganden. Om så inte är fallet skulle det innebära fortsatt kritik från Europarådet.

Propositionen innebär att individer i samma minoritetsgrupp har olika rättigheter i Sverige beroende på var de bor. Exempelvis får inte den stora sverigefinska minoriteten i Västsverige samma rättigheter som finnar boende i Mälardalen. Konsekvenserna av detta är inte godtagbart belysta i propositionen.

Statliga myndigheter

Vi delar uppfattningen att den enskilde alltid ska ha rätt att skriftligen kontakta JO, DO, Försäkringskassan och Skatteverket på sitt minoritetsspråk och få ett skriftligt svar på detta språk. Det är viktigt inte minst med tanke på rättssäkerheten för den enskilde. En viktig myndighet som enligt vår mening saknas i propositionen är Arbetsförmedlingen. Även här saknas nödvändig utredning i propositionen.

Äldreomsorgen

Propositionens förslag om äldreomsorgen är inte tillräcklig för att förbättra situationen för de många finsktalande äldre i landet som nu kraftigt ökar i antal. Många av de äldre har från början dåliga kunskaper i svenska och glömmer språket när de blir äldre, varför omvårdnaden på modersmålet är viktig för deras trygghet. Dessutom visar erfarenheterna, som man under senare år fått från finska äldreboenden, att detta också blir billigast för kommunerna. När äldre får omsorg på sitt eget modersmål har deras behov av medicinering och personlig omvårdnad minskat. Detta är särskilt tydligt vid demenssjukdomar.

Det är angeläget att kommunerna och landstingen tar sitt ansvar för personalförsörjningen så att de rekryterar personal som talar minoritetsspråk. Därför föreslår regeringen att 5 kap. i socialtjänstlagen tydliggörs med att kommunerna ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, där detta behövs i omvårdnaden av äldre människor.

Samma förtydligande borde göras även i hälso- och sjukvårdslagen, eftersom omsorg om äldre personer i hög grad berör även sjukvården. Även här saknas de grundläggande resonemangen och konsekvensbeskrivningarna av

Fel! Okänt namn på

vad det skulle innebära att ge alla individer i en minoritetsspråksgrupp lika rättigheter, oberoende av bostadsort.

Förskola

Förskoleverksamhet på modersmålet är väsentligt för att bevara minoritetsspråk. Därför bör den prioriteras och ansvaret att anordna förskoleverksamhet på finska gälla i hela landet. Enligt propositionen ska denna rätt även fortsättningsvis gälla enbart inom det föreslagna nya förvaltningsområdet, men regeringen är beredd att utreda frågan vidare. Denna utredning kan med fördel vidgas till att omfatta alla de frågor och synpunkter som vi här tar upp.

Utbildning

Med tanke på den mycket omfattande språkbytarprocessen som pågår bland sverigefinska barn och ungdomar krävs nya lagregler när det gäller skolundervisning. Propositionen innehåller inga sådana förslag. Europarådet har flera gånger påtalat att Sveriges åtaganden att anordna skolundervisning i och på finska inte är tillräckliga. Lärarkommittén har fått tilläggsdirektiv om att anordna lärarutbildningar på minoritetsspråken. Tyvärr omfattar direktiven inte utbildningen av förskole- och klasslärare, vilket är en allvarlig brist och något regeringen omedelbart bör åtgärda.

Stockholm den 6 april 2009

Sinikka Bohlin (s)

Raimo Pärssinen (s)